

J.P. på Wallinskagården

Rekordutställningen om Bahco i Enköping vecka 22.
Föredrag, diskussioner, bilder, underhållning. Trångt i lokalen. Ansvariga idésprutan Astrid Schyberg och Curt Eriksson.

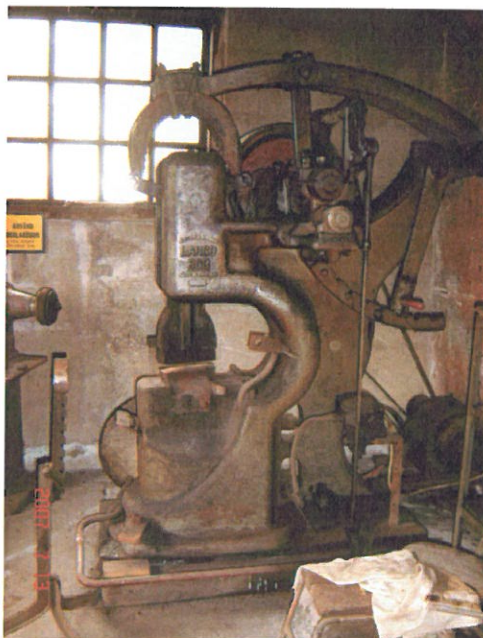
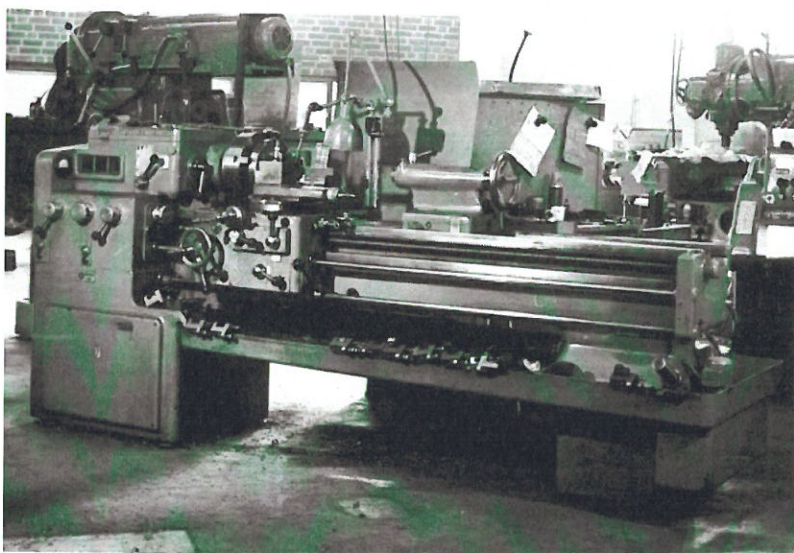
Innehåll:

J.P. Johansson dagen 2007

Vårresan 2007, Tekniska Museet, Filmhuset,
Kaknästornet och Sveriges Television

Årsmötesprotokoll
Ernst Westerlund

Mäktiga maskiner

Supportsvarv har flyttat utomhus (bild ovan). JP:s fjäderhammare 803 vid Klarbo Snickeri.

Styrelse

Ordförande

Curt Eriksson

Pundgatan 3

749 49 Enköping

Tel 0171-303 48, 070-32 32 075

Kassör

Lars Eklund

Fanna Mosse 13

745 44 Enköping

Tel 0171-310 17

Sekreterare

Stig Johansson

Fårticksgatan 129

745 45 Enköping

Tel 0171-246 09

Ledamöter

Roland Bjurling

Pomonagatan 2

169 73 Solna

Tel 070-42 46 803

Stig Lundh

Besöksdagatan 23

745 63 Enköping

Tel 0171-365 93

Suppleanter

Kersti Leijon

Vallgatan 37

745 41 Enköping

Tel 0171-207 33

Ingmar Eriksson

Salagatan 10D

745 34 Enköping

Tel 0171-47 92 14

Klubbmästare

Rune Adelhag

Härnevi Rotbrunna

745 96 Enköping

Tel 0171-41 02 70

J. P. Johansson Sällskapet

bildades 1992 och är en ideell och opolitisk förening med säte i Enköping.

Sällskapets uppgift är att dokumentera och sprida kännedom om J. P. Johanssons uppfinningar, patent, industriella verksamhet, kommunala engagemang och privata liv.

Medlemsavgifter är 125 kr/år för privatpersoner och 500 kr/år för företag, inklusive annonsutrymme i medlemstidningen.

J. P. Johansson Sällskapet

SE-745 82 Enköping

Postgiro 96 34 42-9

Bankgiro 5317-6764

www.jpjohanssonmuseum.com

J. P. Johansson Museet

är öppet vardagar utom lörd 10-12, 13-15.

Grupper efter överenskommelse.

Besöksadress och Museum:

Tallbacksvägen 2, Enköping

Tel 0171-227 07, Fax 0171-322 87

E-post: Jp.johansson@bahco.com

Medlemstidningen J.P.-Bladet

ges ut två gånger per år, + engelsk version 2 st
Sista manusdag för nr 1-2008 är 1 april.

Ansvarig utgivare, chefredaktör

Curt Eriksson

Allt material till tidningen sänds till sällskapet, se adress ovan. Bilder returneras alltid efter användan-

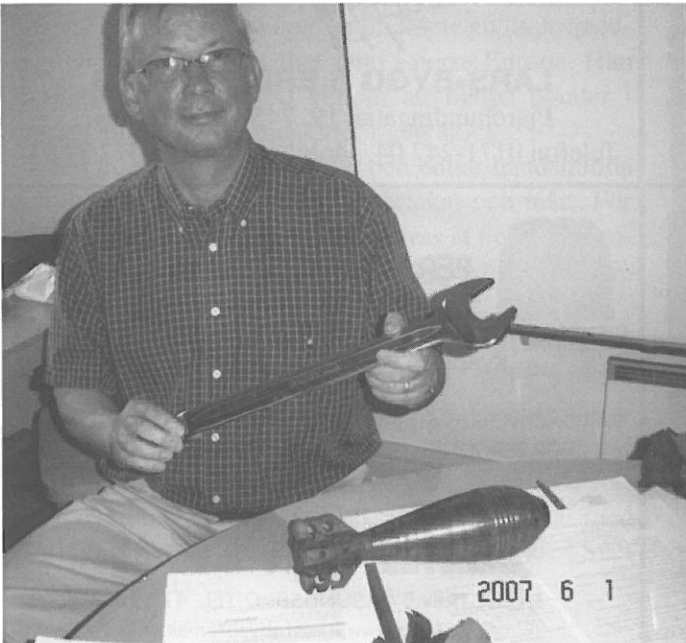
det, så var noga med att märka dem med namn och adress.

Eftertryck får ske om källan anges.

Ordförande har ordet!

Sällskapets uppgift är att bevara minnet här i Enköping av vår store uppfinnare J P Johansson. Vi vill också synas på övriga platser i Sverige. Den 8 och 9 september var vi med och presenterade oss på Järnhandelns Dag på Skansen i Stockholm. Järnhandlarförbundet fyllde 100 år. Ett antal marknadsstånd och skärmställningar fanns att besöka på Solliden kl 12 till 17. Att synas kan aldrig skada. Meningen var att visa utställda produkter och dess utveckling under 100 år. Dagens Industri gav ut en särskild bilaga i 400.000 ex.

ble underhållning i gammal god enköpingsanda. Måste även nämna initiativtagare till detta och många andra utställningar. Astrid Schyberg. Oerhört energisk och genomför det hon fått i huvudet. Enköping under andra världskriget var också hennes verk. 2 stora evenemang som enköpingsborna tog del av. Lokalfrågan för vårt museum har lugnat ner sig efter det surrat olika uppgifter i pressen mm. Vid ett möte med Dir Engman fick vi beskedet att det inte var någon fara på åtskilliga år. Även om fastigheten kommer att säljas kommer Bahco finnas kvar som hy-

Stig Lundh berättar om Bahco i Argentina

Bahco's uppgång och nedgång i Enköping

Under en vecka i maj ordnades en utställning och föredragskvällar på Wallinska Gården. Publiktillströmningen blev över förväntan. Tidigare anställda vid Bahco kom och berättade och lyssnade till många gamla arbetsminnen som berördes under kvällarna. Både från Verktygsverkstäderna och Fläktverkstäderna. Under lördagen fixade Ewert Moulin med ensem-

"J.P. Johansson" (Ivar Karlsson) intervjuas av Astrid Schyberg

resgäster hos de nya ägarna. Vi blir hyresgäster hos Bahco. Dels har vi fått besked av Kulturchefen Jan Boman. Kommunen är beredd att ställa upp om akut situation uppstår.

Vi hoppas på en bra lösning. Då kanske vi får plats att visa de större maskiner som för närvarande finns "gömnda" i källaren.

Curt Eriksson

Enköpings Grafiska AB

- möjligheternas tryckeri

- Affischer
- Böcker
- Kuvert
- Reklamblad
- Blanketter
- Digitaltryck
- Mappar
- Tidskrifter
- Brevpapper
- Etiketter
- Notisblock
- Visitkort
- Broschyrer
- Kataloger
- Offsettryck
- Vykort

Enköpings Grafiska AB · Fannagatan 22 · 745 41 Enköping
Tel 0171-47 91 85 · Fax 0171-47 96 84 · egra@enkopingsgrafiska.se

AB Triplexfabriken

är en av direktör J. P. Johanssons skapelser. Vid 63 års ålder lämnade han ledningen för AB Enköpings Verkstäder för att, som man förmodade, slå sig till ro efter ett i högsta grad arbetsfyllt och verksam liv. Mitt under kriget reste han till Amerika, närmast för att hälsa på sin gamla mor. När han kom tillbaka därifrån yaktade åter lusten att ge sig i kast med experiment och uppfinningar och han började utforma en gammal idé, som avsåg att i första hand ge verkstadsarbetarna en god arbetsbelysning i form av en ställbar elektrisk armatur. År 1919 var uppfinningen färdig för exploatering och Triplexfabriken byggdes. Många typer av Triplexpendlar, avsedda att tillgodogöra olika behov,

tillkom under årens lopp. Direktör Johansson sysslade även med andra uppfinningar. År 1935 ombildades rörelsen till aktiebolag. Ända till några månader före sin död år 1943, samma år som han skulle ha fyllt 90 år, var direktör Johansson dagligen nere i sin verkstad. Han hade strävsamma och hårda år bakom sig men han hade haft lyckan att hela sitt liv framgångsrikt få ägna sig åt den verksamhet, som hans uppfinnarbegåvning gjorde honom skickad för. Vid AB Triplexfabriken sysselsattes ett 20-tal arbetare och tillverkningsvärdet uppgick till 300.000 kr. Verkställande direktören är Hans Brynge och v. direktör Gustaf Karell.

Personalen vid Triplexfabriken.

Övre raden från vänster; 1. Helmer Andersson, 2. Ivan Karlsson, 3. Evald Petterson, 4. Okänd, 5. Tyko Borén, 6. Okänd, 7. Elis Johansson.

Nedre raden; 8. Söderlund, 9. Gotthard Johansson, 10 J.P. Johansson, 11 Anton Petterson, 12 Albert Karlsson. Fotot taget 1923-24.

ICA Supermarket

Enköping

Torggatan 31. Telefon: 0171-350 67. Öppet alla dagar 8-21.

J.P. dagen den 18 aug Stora Torget

Ulla Hedin ordförande i Hembygdsföreningen berättade om dess verksamhet iklädd enköpingsdräkten.

Uppträdande av: Jan, Gunilla, Ewert, Kristina och Reino.

Årets J.P. Dag blev betydligt bättre än föregående år. 2006 gick vi ifrån augusti månad på grund av att torget helt okuperades av valstugor. Vi ville vara kvar på torget och ej gå tillbaka till hamnen. Torget visade sig vara bättre i många avseenden. Den spontana publik som besökte centrala Enköping fick vi till större del besök av. Rikligt med folk hela dagen vilka tog del av våra programpunkter.

Skiftnyckelhanteringen samlar fler deltagare varje år. Segraren blev samma Västeråsbo som föregående år. Björn Lindström uppträdde som vanligt med stor bravur. Hans gitarrspel och sång uppskattades verkligen av publiken.

Ewert Moulin med ensemble underhöll c:a en timme. Uppskattat program som återkommer varje år.

Revyensemblen spelade underhållningsmusik från 9,30. Givetvis också till Moulins framträdande på scenen.

J P Sällskapet framför ett stort tack till våra artister, som alltid ställer upp utan ersättning.

Trevligt inslag är att vårt samarbete fortsätter med Hembygdsföreningen och Westerlundiska. De presenterade sina kommande program.

Hembygdens Dag 2 september var vi med på Wal-linska Gården där invigningen skedde av färdigställda museirummet.

Curt Eriksson

Resultat 18 aug 2008. SM i Skiftnyckelhantering

1. Göte Fridin	67	sekunder
2. Hans Lindström	76	"-"
3. Roger Näsvall	82	"-"
4. Olle Forsman	84	"-"
5. Joachim Schielling	85	"-"
6. Sven Oskarsson	87	"-"
7. Torgny Lannerborn	93	"-"
8. Fred Sohlman	99	"-"
9. Rune Kruse	108	"-"
10. Lars E Almkvist	125	"-"
11. Kåre Holmquist	150	"-"

braBil

Bra Bil i Enköping AB
Dr Westerlunds gata 15
Box 121
745 23 Enköping
Telb 0171-237 00
Fax 0171-358 60

Bydegårdsvägen 2
196 30 Kungsängen
Tel förs 08-564 508 50
Fax förs 08-564 508 59
Tel verkstad 08-564 508 41
Tel reservdelar 08-564 508 46
Fax vst, resd 08-564 508 49

Arosvägen
746 31 Bålsta
Tel förs 0171-46 81 41
Tel verkstad 0171-46 81 44
Tel reservdelar 0171-46 81 43
Fax 0171-585 84

E-post
info@brabil.se
Hemsida
www.brabil.se

Vårutflykten 2007.

Tekniska Museet
Filmhuset
Kaknästornet
Sveriges Television

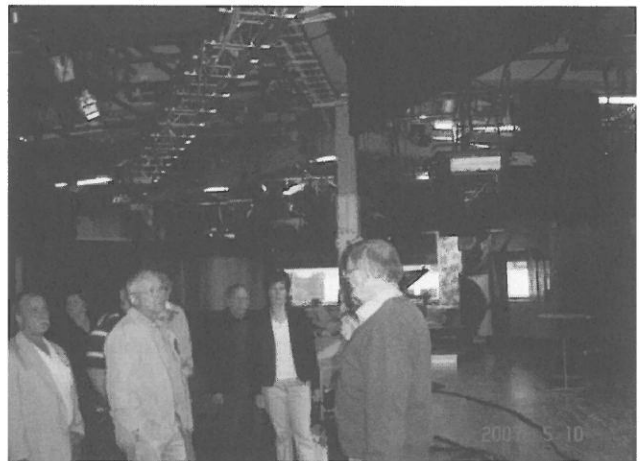
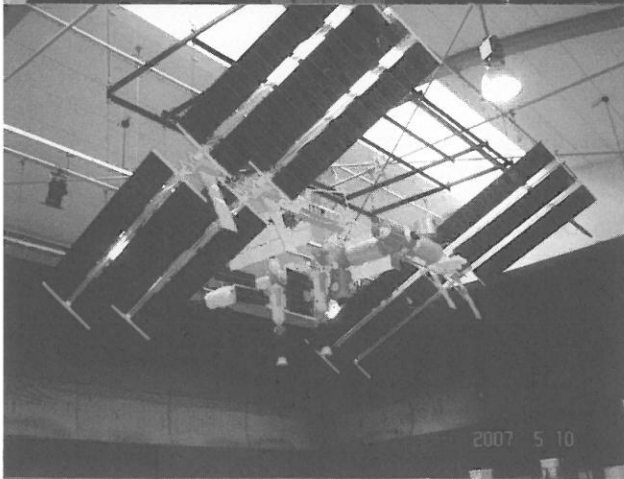
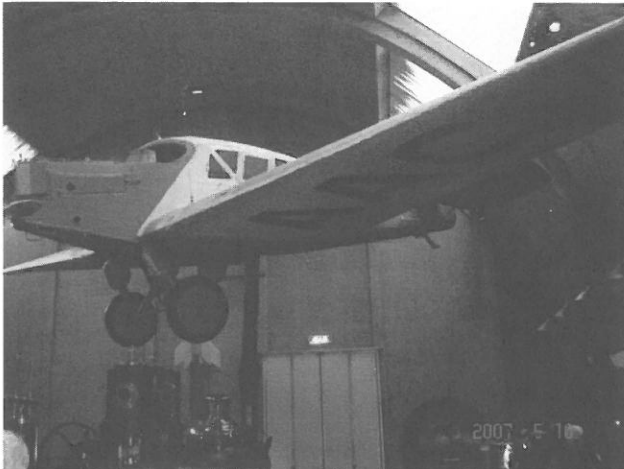

Den förväntansfulla dagen började på Tekniska Museet. Där hade vi fri vandring utan guide. Upplysande uppgifter på alla tekniska saker gav tillräckliga kunskaper under vår rundvandring i de många salarna. Var och en kunde fördjupa sig i sitt speciella intresse. Några trappor upp hittade vi J P:s monter bland alla andra stora svenska uppfinnare. Ni som tyvärr inte var med får hålla tillgodo med de bilder som togs.

"Alla dessa bilar kan man säga". Bilar från början av 1900-talet till våra dagar. Satelliter svävade ovanför oss. Dock ej så högt som de var avsedda för. Resan gick vidare till Filmhuset där en välsmakande lunch intogs.

Från Kaknästornet såg vi, som många andra den bedärande utsikten över Stockholm. Det sägs att tornet rör sig några meter hela tiden. Dock ej när vi var där. Då stod det stilla hela tiden efter vår bedömning. Sista besöket blev Sveriges Television. Ingen av oss hade varit där tidigare. Många intressanta berättelser lyssnade vi på genom vår guide Hasse Karlsson. Han var tydligen en "legend" som guide och många anställningsår på SVT. Rapport och Aktuellt studion besöktes. Där kunde man sitta i den kända gråa intervju soffan. Sportspegeln var imponerande med många

tekniska detaljer. I alla studios var hela taken täkta av starka lampor med manöverpaneler som sköttes av ett par killar.

Rederiets kulisser fanns fortfarande kvar. Kanske kommer det igen.

Bolibompa satt och såg lesson ut i ett hörn. Han var minst 2 m hög.

Alla var nöjda, det behövde man inte fråga om. Det syntes på anletsdragen.

Curt Eriksson

1 sida av 6, Körschema för en timmes program

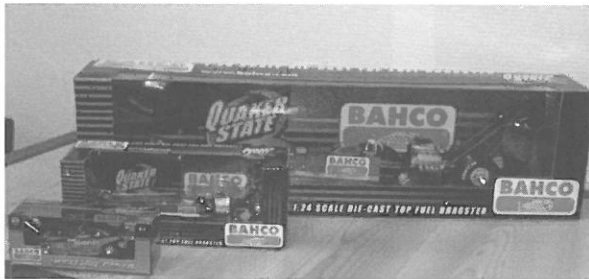
Detaljerat dagsschema STINA! onsdag 9 maj program 8

09.00-10.00	RIGGNING Ljus, ljud och teknikrigg
09.00-10.00	BACKLINE Calle Real och Shout Out Louds backline riggas
09.30	ANKOMST: Calle Real anländer
10.00-11.00	CALLE REAL soundcheck
	Förmiddan: scripta ger alla inslag till mixern Johanna gör i ordning gästlogerna
11.00-11.15	MÖTE ALLA + körigenomgång
11.15-11.45	CALLE REAL kamerarep egen låt
11.45-12.45	LUNCH ALLA
12.45-13.30	KAMERAREP med programledarstatist (=studioman Pernilla)
13.30-14.15	KAMERAREP med Stina och Calle Real
	STINA sminkas av Stefan
13.45	ANKOMST: Shout Out Louds
14.15-14.45	Shout Out Louds = soundcheck + bildtitt
14.45-15.10	Shout Out Louds = kamerarep
14.15-15.55	CALLE REALS TIDER: Calle Real klär på sig 14.15 -14.45 Calle Real smink 14.45 - 15.15 Calle Real nytt hopp filmas av Anette 15.15, samling vårt fikabord Calle Real rast 15.25-15.55
14.30	ANKOMST: Efva Attling anländer. Sminkas.
15.10-15.40	RAST för teknisk personal
	Anette Adamsson filmar alla gäst hopp utanför studion vid tillfälle. Redaktionen/studiomannen har genomgång med pratgäster inne i studion.
15.15	ANKOMST: Björn Ulvaeus anländer. Sminkas.
15.15	ANKOMST: Ayaan Hirsi Ali + security anländer via Gärdesgrinden /Christina Jeurling kontaktperson Sminkas efter pressfoto/trailer. Räcker om kommer kl.15.30!
15.40-15.50	LINE UP

Forts...

Ytterligare 5 sidor för uppläggnigen av detta program.

Finns att köpa på muséet

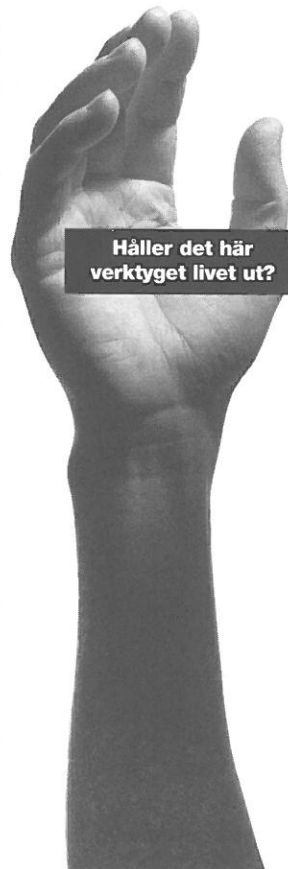

Små bilar 100:–
Stor bil 300:–

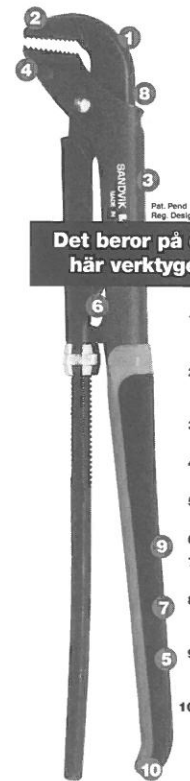

Till försäljning enbart på J.P.-Muséet

Halsband 150:–
Örhänge 200:–/par, 100:–/st
Manschettknappar 150:–

Håller det här
verktyget livet ut?

Det beror på det
här verktyget.

1. Du kommer åt lättare i trånga börn. Kärfarna är smalare och mer vinklade.
2. Aggressiva tänder – små långt in och stora längre ut – vinklade inåt ger bättre grepp.
3. Hela tången väger mindre. Trots det är den starkare.
4. Kärfgapet är minst 20% större, du kan greppa större rör.
5. Längre grepp ger bättre hävstång, du slipper ta i så mycket.
6. Ingen klämrisk.
7. Mjuk, varm yta med hög friktion på stark och stabil kärna.
8. Större effektivt arbetsvinkel. Varje drag på muttern eller röret blir längre.
9. Tångens tyngdpunkt ligger närmare din hand, belastningen på handleden minskar.
10. Bana runda former. Ingen risk för smärtsamma punktblastningar.

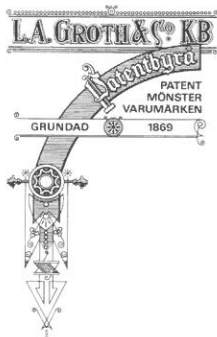

Ring Båco Verktyg: 0171-742 20 och besök vår informationsportal om ergonomiska verktyg.

Uppfinn skiftnyckeln* - ring därefter till oss på Groth & Co.

Då har du gjort exakt vad J. P. Johansson gjorde och kan vara säker på att alla andra åtgärder sker i rätt ordning. Allt från din idé fram till patentskydd och ett världsomspännande varumärke.

* Skiftnyckeln blev med vår hjälp etablerad över hela världen. Du är välkommen med en annan idé eller produkt.

PATENT, MÖNSTER, VARUMÄRKEN OCH BOLAGSÄRENDEN I ALLA LÄNDER

GROTH & CO¹⁸⁶⁹
KOMPETENS GENOM SEKLER

BOX 6107, S-102 32 STOCKHOLM · VÄSTMANNAGATAN 43
TEL 08-729 91 00 · FAX 08-31 67 67 · EMAIL: info@groth.se

Arrangör av
Varumärkesdagen
och Patentdagen

Palladium - Palle Pernevi

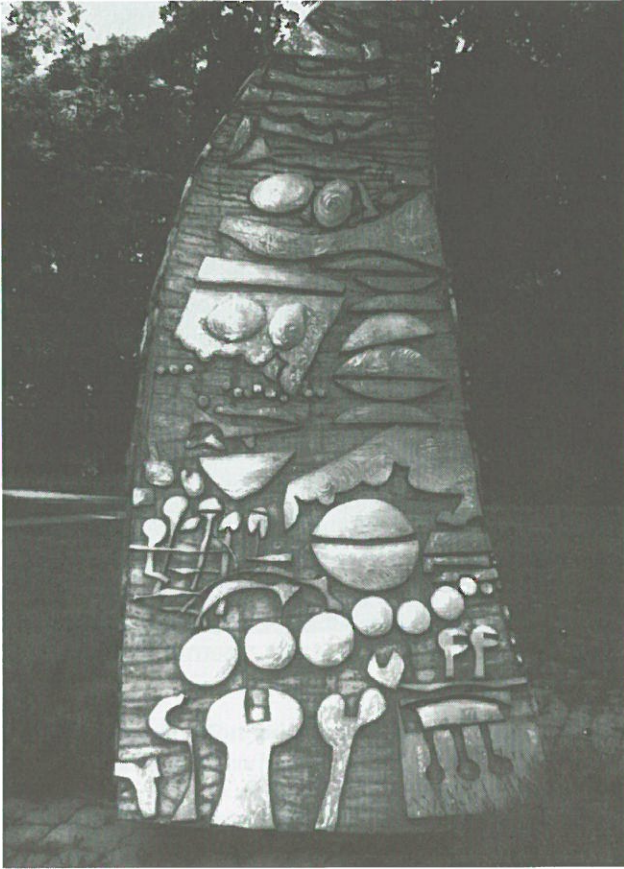

Foto: Curt Eriksson

Palle Pernevis abstrakta konstverk Palladium, vid Nämndhuset, invigdes den 31 maj 1980.

Ordet "palladium" betecknar två saker. Dels ett grundämne, en platinametall som är silvervit, glänsande och smidig. Dels en undergörande bild som borgar för en stads lycka och välstånd. Det senare syftar på den trojanska bilden av Palles Athena som, nedfallen från himlen, garanterade stadens frihet och bestånd. Odysseus stal den – och utgången var given.

Pernevi anses höra till Sveriges pionjärer på den abstrakta konstens område. Men hans ursprung är konsthantverkarens. Men hans ambition var att bli skulptör och han blev det också, med en till en början

traditionell stil. Dock, i början på 50-talet, skedde en brytning och en utveckling mot det mer och mer abstrakta. Han intresserade sig för naturfolkens konst, fascinerades av kraftledningarnas konstruktioner och inspirerades av konstnärer som frångått det traditionella avbildandet och sökt sig mot det expressiva och abstrakta.

Palladium är ett abstrakt konstverk med rum för många tolkningar och associationer.

Folke Edwards, Stockholms dåvarande kulturchef, som invigningstalade vid konstverket såg till exempel en hednisk yxa, ett segel som fylls av vind eller en symbol för sensuell prakt.

Nordens bästa värmepump

**Brunnsborrning
och
Energiborrning**

IVT ENERGY

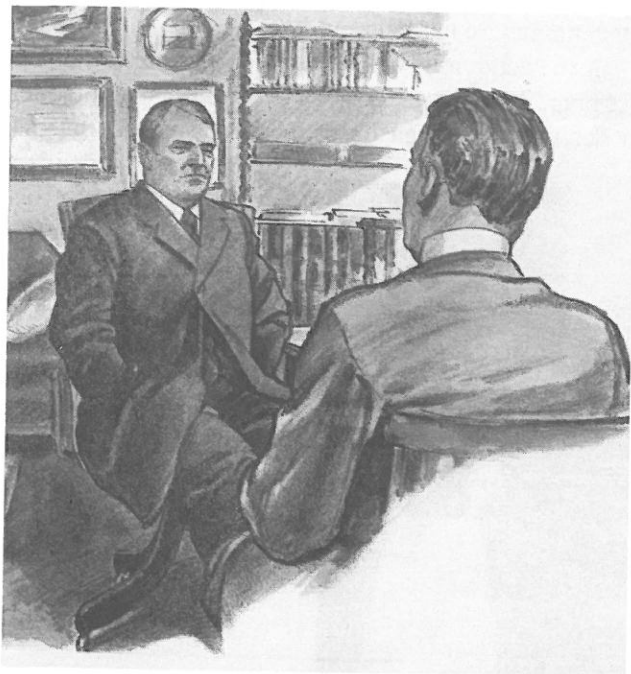
DERIVATA

LUFTVÅRD - VATTENVÅRD - ENERGITEKNIK

Box 2068 745 02 Enköping
Tel. 0171- 219 55 Fax. 0171 - 365 42

Doktor Ernst Westerlund

Doktor Ernst Westerlunds byst i Skolparken, avtäckt tisdagen den 28 januari 1930. Tal av landshövding Hj. Hammarsköld. Bysten är skapad av fr. Ida Thoresen. Thoresen, Ida Caroline skulptör född i Göteborg 1863, död i Stockholm 1937. Hon studerade i Paris och har utom porträttbyster och reliefer modellerat idealfigurer, t.ex. en staty i mausoléet på Tjolöholm, vidare Fauen, Danserskan, Saga, Kristus (utförd i trä). Repr. i Nordiska Museet och Musikhistoriska Museet m. fl.

Teckning av Göte Göransson

Till mannen som klagade över huvudvärk och nedsatt syn på ena ögat gav Ernst Westerlund receptet att köpa större kragar på skjortorna. Läkaren hade sett att det stramade kring halsen på mannen som mycket riktigt blev bra efter konsultationen.

Direktör J. P. Johansson

INBJUDES ATT NÄRVARA VID AVTÄCKNINGEN AV
**DOKTOR
ERNST WESTERLUNDS**
MINNESSTOD I SKOLPARKEN I ENKÖPING

TISDAGEN DEN 28 JAN. 1930 KL. 14.30.

EFTER AVTÄCKNINGEN ÄR EN ENKEL SUBSKRIBERAD MIDDAG ANORDNAD Å STADSHOTELLET I ENKÖPING KL. 16.30 TILL ETT PRIS AV 10 KR. MED VIN OCH 7 KR. UTAN VIN. KLÄDSEL: FÖRMIDDAGSDRÄKT.

ANMÄLAN SENAST DEN 25 DENNES TILL STADSHOTELLET. TELEFON NAMNANROP.
KOMMITTERADE.

Tåg avgår från Stockholm kl. 13.0.
" " " Uppsala " 12.55.

Tåg avgår från Enköping till Stockholm kl. 15.19 och 20.38.
" " " " " Uppsala " 15.30 och 20.50.

MÄNNISKOVÄNNEN

gofotogra.

Ett personligt minne.

Artikel publicerad i VeckoJournalen 1924. Ur mina samlingar värt att läsas igen. Vårt samarbete med Westerlund ska fortsätter. Curt Eriksson

Jag satt på måndagskvällen och grävde i en gammal manuskriptlåda. Naturligtvis hittade jag inte vad jag ville ha, ty dessa papper ha en märklig förmåga att gräva in sig i andra papper, men just som jag ämnade skjuta igen lådan fick jag tag i ett porträtt och några skrivna blad. Portrettet var av dr Westerlunds och på de två arken fanns anteckningar från ett besök, som jag gjorde hos den märklige mannen. Mekaniskt lade jag dem på bordet bredvid mig kanske

med en vag tanke på att sticka in bilden av doktorn i min fotografisamling. Men jag var för trött på kvällen för att ordna med den saken och så fick bilden och anteckningarna ligga på mitt skrivbord, och idag på morgonen när jag vecklade upp min tidning var det första mitt öga såg: bilden av den store människovännen under dödsrubriken.

Med en nästan skygg rörelse grep jag efter mina anteckningar. Se här några utdrag:

Vilken egendomlig och hemtrevlig stad, detta lilla Enköping, där allt kretsar kring den store gamle mannen i det vita gemytliga huset med fönsterluckorna och trädgården på baksidan.

Man hinner knappt ner från tåget förrän man blir stillsamt belägrad av kuskar, chaufförer och vaktmästare. De säger ingenting men deras tränade ögon mönstrar var och en som stiger ur, och när man frågar en kusk om han är ledig, svarar han: "Har herrn beställt tid?"

Westerlund ska gården vid Kyrkogatan i Enköping ger en bild av den mer burgna träbebyggelse, som växte upp kring torget och längs huvudgatan under 1840-50-talet.

Gården inköptes på 1870-talet av "Enköpingsdoktorn" Ernst Westerberg som bostad och läkarpraktik.

NYA GLAS
mästeriet ab

Växeltel. 24 000

Juortel. 24 000

Torggatan 15, 749 35 Enköping
(intill Coop Forum/Systembolaget)

BILGLAS
Auktoriserad Bilglasmästare

BYGGNADSGLAS

Markiser – Persienner – Inglasning av uterum
Fönster – Dörrar – Flaggstänger – Växthus
Inramningar – Konst

MÄNNISKOVÄNNEN

Ett personligt minne.

Artikel publicerad i Veckojournalen 1924. Ur mina samlingar vårt att läsas igen. Vårt samarbete med Westerlandiska fortsätter. Curt Eriksson

Jag satt på måndagskvällen och grävde i en gammal manuskriptlåda. Naturligtvis hittade jag inte vad jag ville ha, ty dessa papper ha en märklig förmåga att gräva in sig i andra papper, men just som jag ämnade skjuta igen lådan fick jag tag i ett porträtt och några skrivna blad. Porträttet var av dr Westerland och på de två arken fanns anteckningar från ett besök, som jag gjorde hos den märkliga mannen.

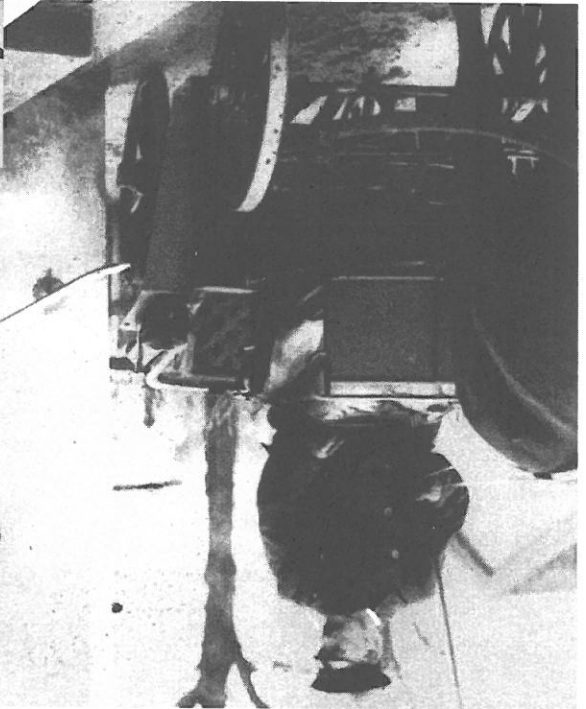
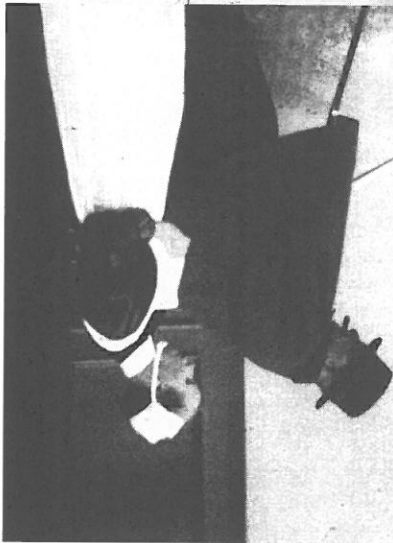
Mekaniskt hade jag dem på bordet brevid mig kanske

med en vag tanke på att sticka in bilden av doktorn i min fotografisamling. Men jag var för trött på kvällen för att ordna med den saken och så fick bilden och anteckningarna ligga på mitt skrivbord, och idag på morgonen när jag vecklade upp min tidning var det första mitt öga såg: bilden av den store människovännaren under dödsrubriken.

Med en nästan skygg rörelse grep jag efter mina anteckningar. Se här några utdrag:

Willken egendomlig och hemtrevlig stad, detta lilla Enköping, där allt kretsar kring den store gamle mannen i det vita gemytliga huset med fönsterluckorna och

trädgården på baksidan. Man hinner knappt ner från tåget förrän man blir stillsamt belägrad av kuskkar, chaufförer och väktmästare. De säger ingenting men deras tränade ögon mönstrar var och en som stiger ur, och när man frågar en kusk om han är ledig, svarar han: "Har herrn beställt tid?"

Westerlandiska gården vid Kyrkogatan i Enköping ger en bild av den mer burgna träbebyggelse, som växte upp kring torget och längs huvudgatan under 1840-50-talet.
Gården inköptes på 1870-talet av "Enköpingsdoktor" Ernst Westerland som bosad och läkarpraktik.

NYA GLÄS
mästeriet ab

Växelbel. 24 000

Juortel. 24 000

(Intill Coop Forum/Systembolaget)
Torggatan 15, 749 35 Enköping

Markiser - Persiennor - Inglasning av uterum
Fönster - Dörrar - Flaggstänger - Växthus
Inramningar - Konst

BYGGNADSGLAS

BILGLAS
Auktoriserad Bilglasmästare

Doktor Ernst Westerlund

Till mannen som klagade över huvudvärk och nedsatt syn på ena ögat gav Ernst Westerlund receptet att köpa större kragar på skjortorna. Läkaren hade sett att det stramad kring halsen på mannen som mycket riktigt blev bra efter konsultationen.

Doktor Ernst Westerlunds byst i Skolparken, avtäckt tisdagen den 28 januari 1930. Tal av landshövding H. J. Hammarsköld. Bysten är skapad av fr. Ida Thoresen. Thoresen, Ida Caroline skulptis född i Göteborg 1863, död i Stockholm 1937. Hon studerade i Paris och har utom porträttbyster och reliefer modellerat idealfigurer, t.ex. en staty i mausoleet på Tjöhölm, vidare Fauen, Danserskan, Saga, Kristus (utförd i trä). Repr. i Nordiska Museet och Musikhistoriska Museet m. fl.

Teckning av Göte Göransson

ERNST WESTERLUNDS
DOKTOR
INBJUDES ATT NÄRVARA VID AVTÄCKNINGEN AV
MINNESSTOD I SKOLPARKEN I ENKÖPING
TISDAGEN DEN 28 JAN. 1930 KL. 14.30.

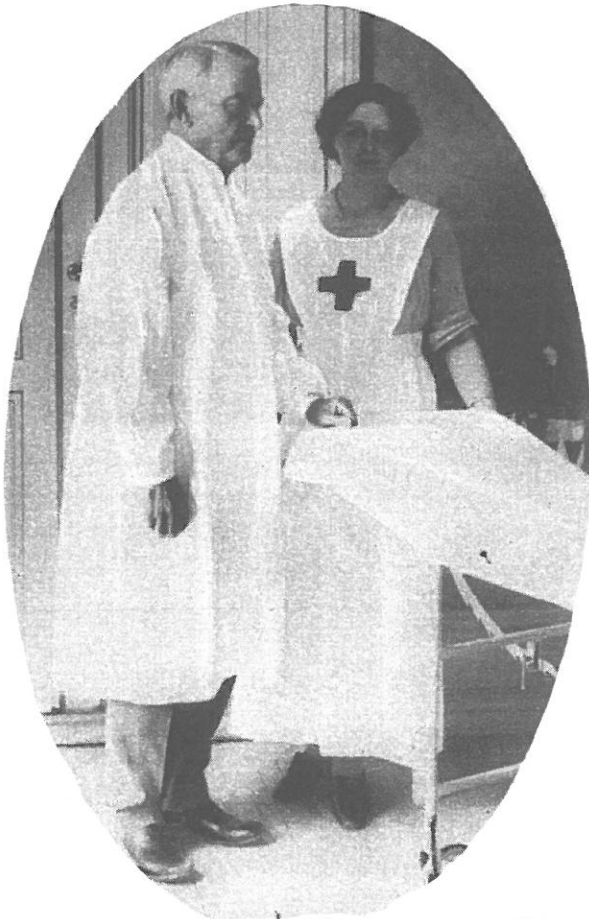
EFTER AVTÄCKNINGEN ÄR EN ENKEL SUBSKRIBERAD MIDDAG ANORDNAD Å STADSHOTELLET I ENKÖPING KL. 16.30 TILL ETT PRIS AV 10 KR. MED VIN OCH 7 KR. UTAN VIN.
KLÄDSEL: FÖRMIDDAGSDRÄKT.
ANMÄLAN SENAST DEN 26 DENNES TILL STADSHOTELLET. TELEFON NAMNANROP.
KONNITTRÅDE.

Tåg avgår från Stockholm kl. 13.0. " " " Uppsala " 12.55.
Tåg avgår från Enköping till Stockholm kl. 15.19 och 20.28. " " " Uppsala " 15.30 och 20.50.

Längs en stympad och underligt gapande allé trampar hästen fram, och under tiden sitter jag och tänker på den svenske storman, som i ett halvt sekel suttit här i den lilla staden och som en läkekonstens generalstabschef lett de mest invecklade drabbningar mot sjukdom, psykiskt elände och död. Det måste hos en sådan människa finnas en särskild gudabenådad kraft – en slagruteinstingt, som låter honom se och förnimma över de vanliga syn- och uppfattningsskrankorna. Hade Ernst Westerlund varit född i Amerika, Tyskland, ja till och med i England skulle det skrivits stora böcker om honom och hans underbara kurer.

Undersökningsrummet

Nu är han svensk och alltså har varken hans land känt något behov att livligare glorifiera honom eller han själv att ställa sig på översta pinnen av det förtjänta ryktets jättestege . . .

Nu stannar den skramlande droskan framför det enkla, tvåvåningshus, i Enköpings centrum. En allvarlig gedigen port, en mörk och rymlig portgång och så äro vi inne på gården, där en anspråkslös trädgårdsanläggning håller på att klä av sig sin sommarvänlighet. En olåst dörr och rymlig förstuga – ännu en olåst dörr utan ringledning och vi befinner oss plötsligt i doktors väntrum, en lång gammaldags sal med glas-täckta bokhyllor, ett stort bord och en präktig Carl Johanssoffa. Mer hinna vi inte se, ty i dörröppningen står en undersätsig, kraftfull gestalt. Ett omsvepande ögonkast och doktor Westerlund lägger med gammaldags förbindlighet vår hand mellan båda sina.

"Ja , jag kommer väl ihåg", säger den starke, blide mannen, "det var för åtta år sedan . . . men tiden har gått och den har satt sprickor i mig . . . Jag börjar nu inte mina mottagningar förrän klockan åtta och orkar inte arbeta så strängt som förr men ändå är min tid utmätt nästan på minuten. De dagliga ronderna på alla sjukhemmen slukar många timmar, och min kor-

ENKÖPINGS BILDEMONTERING

Auktoriserad BILSKROT

Löser in och hämtar

SKROTBILAR

Säljer

BEG BILDELAR BEG DÄCK

Öppettider: Måndag-fredag 8.00 - 17.00

Lördag 9.00 - 13.00

Magasinsgatan 16, Enköping

Tel 0171-20666

BYGGMATERIAL AB
Tönab

Ågatan 5

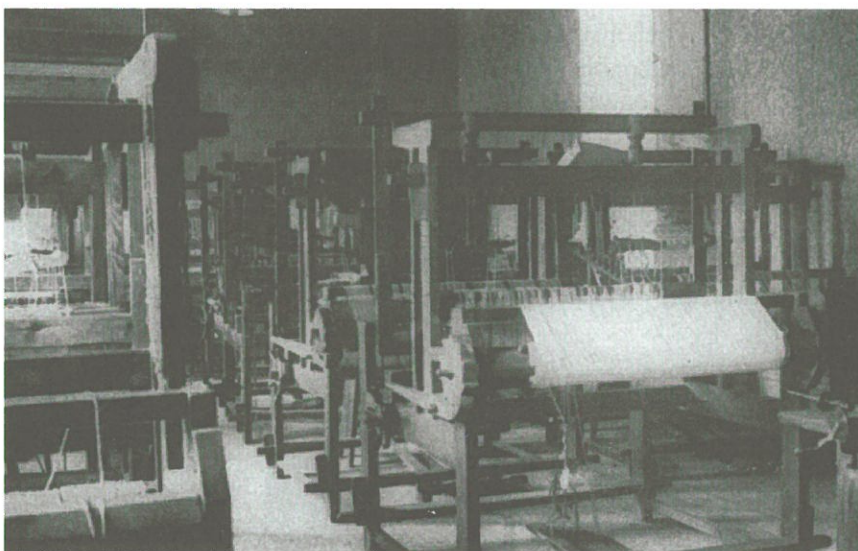
745 35 ENKÖPING

respondans, som jag förr brukat sköta efter arbetets slut, har vuxit till en sådan hög, att jag måst anställa en sekreterare för den saken . . . Samma tillströmning av patienter som förr, har jag inte nu. Ett tjugotal nya om dagen brukar vara det vanliga, men fortfarande komma de ju från alla håll – Ryssland, Finland, Tyskland, Amerika . . . specialist har jag aldrig kunnat kalla mig – jag har tvärtom gått igenom och provat på en stor del av den medicinska skalan – så har jag varit bl. a. kirurg och gynekolog. Att jag så småningom koncentrerat mig på neurastenien, har naturligtvis varit 'tidens' fel. Och på att vrida detta onda rätt igen har jag nedlagt inte så lite arbete . . . Ja, det är ju inte lätta saker det där.

Som utgångspunkt för diagnosen måste man ta det *individuella*. Patienten måste studeras, så att säga avklädas psykiskt och fysiskt, *tvingas blotta sig själv* . . . Ofta måste man plocka ihop hans psyke också från andra håll, genom korrespondens o. s. v. Men först sedan jag har honom på mina fem fingrar, kan jag säga till honom: 'Gör

så och så och ni skall bli frisk'. Lyder han mig och förstår, att jag söker lyfta honom upp på ett plan, där han själv kan övervinna sin sjukdom eller i obotliga fall bära den med ljust tålamod – ja, då går det bra. Förresten träffar man neurasteniker lika mycket bland män som kvinnor och de flesta fallen härrör från studieöveranstängningar.

Vad jag slutligen skulle vilja säga till vår moderna ungdom, som tyvärr är så ansatt av nervösa åkommor

Ernst Westerlunds vävstuga på Kungsgatan

Flora Blomsterhandel

Butiken med det "lilla extra"
Fjärdhundragatan 44 · Tel 300 51
74530 ENKÖPING

YIT

YIT Color AB

DIN LOKALA RÖRDOKTOR

NYINSTALLATIONER ♦ SERVICE ♦ FJÄRRVÄRME

Tel. växel 0171-858 50. Fax 0171-858 55
Polgatan 7, 745 63 Enköping

Mobil: 070-696 89 89
Kenth 070-200 60 90

**T-SHIRTS
JACKOR
KEPSAR**

med klubbtryck
BEGÄR KATALOG

FrontLine Reklam AB

• LEDER UTVECKLINGEN – FÖR PR-ARTIKLAR •
TEL 019-33 11 80
BOX 1150, 701 11 ÖREBRO

**BERGO
TOOLS AB**

BERGO TOOLS bär en mer än 100-årig tradition vidare genom att fortsätta tillverka och marknadsföra de välkända och uppskattade Bahcoknivarna. Målsättningen är att genom hög leveransservicegrad samt lyhördhet för marknadens förändringar och behov, ge den bästa servicen. Knivarna med det välkända hajmärket, står för tradition och nytänkande.

BERGO TOOLS AB, Box 169, 745 23 Enköping. Besök: Ulunda Industriområde

☎ 0171 34460. Fax 0171 34470. Mobil 070 6300768
info@bergotools.se www.bergotools.se

– det är detta: sköt den fysiska träningen! Härda kroppen, ty den friska kroppen är det bästa värdet mot de sjuka nerverna. Men allt med förstånd. Idrott men icke rekordsport!" Så talade den gode gamle doktorn. Och orden tåla att tänka på.

På söndagen fördes i Enköping stoftet efter dr Westerlund till den sista vilan under sorghögtidligheter, i vilket tusentals människor från skilda delar av landet deltog. Jordfästningen förrättades av ärkebiskop Söderblom, (Foto: Ransell).

Doktor Westerlund i Enköping avled i måndags, 84 år gammal. Dödsorsaken var åderförkalkning. Med honom gick den svenska läkarevetenskapens storman ur tiden – sedan mera än ett halvt sekel har en aldrig sinande ström av sjuka från hela Sverige, ja även från grannländerna och det övriga Europa, gått till "Enköpingsdoktorn", som genom sin utomordentliga skicklighet och kanske lika mycket genom sin starka, betvingade personlighet i tiotusentals människors ögon så småningom fick en undergörarens rykte.

"**Powertools Sweden AB** härstammar historiskt från 1960-talet (Bahco Kraftverktyg) men bildades 1991 genom övertagande av Bahcos gamla tryckluftverksamhet från Nike.

Sedan 1998 ingår även Hydraulverktyg, vilket startades 1989 av personal från Bahcos konstruktionssida, i företaget. Båda parter har alltså gemensam bakgrund och den kraftsamling som skett är naturlig och marknadsmässigt riktig.

2001 köptes företaget upp av AliaTool i Ljungskile och ingår i Alia-koncernen. Sedan dess tillverkar och marknadsför vi även gängutrustningar de s k SL-armarna.

Antalet anställda i Enköping är 14 personer. Omsättningen beräknas 2007 till 27 miljoner."

POWERTOOLS

Powertools Sweden AB
Box 928, 745 25 ENKÖPING
Tel 0171 - 663 000

Powertools@powertools.se
www.powertools.se

De första svenskarna i Minnesota och Chicago county

När jag var en liten pojke så drömde jag ofta om att någon gång få göra den långa resan över Atlanten. Min far var kvarnägare. När bönderna kom till kvarnen för att mala sin säd satt de ofta i kvarnkammaren och berättade historier, medan deras säd maldes.

Jag själv, som då var just en liten pojke, lyssnade till dem med stort intresse. Några av dessa bönder var svensk-amerikaner, som varit i Amerika ett antal år och sparat ihop pengar så de kunde åka tillbaka till Sverige för att köpa eget lantbruk. Jag fick höra om många av deras äventyr i Amerika. En av dessa historier, som fascinerade mig mycket, handlade om den fattiga torparsonen som emigrerat till Amerika, stannat där ett antal år, sparat ihop pengar, kom hem till Sverige och köpte herrgården – antagligen hade han anslutit sig till 1849:orna och varit i Kalifornien och hittat guld.

Romaner gav resfeber

Tiderna i Sverige blev dock bättre efter kriget och jag liksom glömde drömmen om Amerikaresan. Men på 50-talet, efter det jag läst Vilhelm Mobergs emigrantromaner, återupplivades resfebern. Jag ordnade visum och i mitten av september 1955 gjorde jag som Petter Jönsson i sången om Petter Jönsson – strök bort tåren med vanten, tog Gud i hågen och gav mig ut på Atlanten.

Men det var inte utan vemod och tårar i ögonen som jag lämnade mitt fosterland.

Jag hade arbetat som snickare inom byggnadsbranschen och den sysslan tänkte jag att fortsätta med i USA. Men vid den perioden var inte tiderna så bra där, så jag fick ta det arbete som gick att få för att klara uppehållet. Efter hand så blev tiderna bättre och jag fick äntligen jobb inom byggbranschen. Där arbetade jag i ca 35 år fram till min pension.

Jag flyttade nu till Taylors Falls, byggde hus där och började studera emigrationens historia från Sverige till Amerika, speciellt till Minnesota. Frånsett Jakob Fahlström, som var född i Stockholm 1795 och på ett äventyrligt sätt i början av 1800-talet hamnade i Minnesota, så kom de första Minnesotaemigranterna från Skaraborgs län. Det var Oskar Roos, August Sandahl och Carl Fernström som 1850 tog sig över på skeppet "John" till New York och via Chicago.

Där träffade de Gustaf Unonius, som redan 1841 kommit över med sin familj på skeppet "Minnet". Han tjänstgjorde som episkopalpräst i Chicago, men också som en hjälpsam rådgivare till svenska emigranter som passerade Chicago. De tre västgötarna kom till vad som nu är Washington County och på hösten 1850 byggde de där det första stockhuset i Minnesota vid Hay Lake, inte långt från nuvarande Scandia.

De tre männen stannade inte så länge vid Hay Lake. Oskar Roos flyttade till Taylors Falls där han blev postmästare och politiker. Fernström äventyrade sig till Kalifornien och August Sandahl flyttade tillbaka till Sverige och ägde Pellagården i Norra Ving i Västergötland.

En ny Svenskkoloni

Eric Norberg som hade tjänstgjort som länsman i Skaraborgs län emigrerade 1842 till Amerika. Eric och hans syster Sophia lämnade Göteborg i augusti 1842 under falska namn, Eric och Sophia Newman, på grund av att Eric Norberg hade gjort falska redovisningar innan han lämnade landet. Eric och Sophia Newman, tillbringade julen 1842 hos Gustaf Unonius som då var bosatt vid Pine Lake i Sydöstra Wisconsin. Därefter vandrade han omkring och uppehöll sig troligen på diverse arbeten. Sophia tog troligen tjänst hos någon familj i Chicago.

År 1847 anslöt sig Eric Norberg till Erik Janssons

Maskin & Verktyg

**- inköpskällan
för fackmannen -**

Bolandsgatan 12, UPPSALA, Tel. 018-14 94 90

Elvbygg ab

0171-38883

**NYBYGGNAD
RENOVERING
DIAMANTBORRNING
OM- och TILLBYGGNAD**

koloni i Bishop Hill, Illinois. Men Eric Norberg, som var en rastlös och äventyrlig man, seglade 1850 norr ut på floderna Mississippi och S:t Croix för att finna land lämpligt för en svenskkoloni. I april 1850 kom han till Taylors Falls och var då med all säkerhet den förste svensk som satte sin fot i vad som blev Chisago County i Minnesota.

Eric vandrade in i landet och fann knappt två mil väster om Taylors Falls Chisago Lake med bördigt land som var lämpligt för en svensk bosättning. Han skrev ett brev till Per Andersson, som han tidigare träffat och som nu bodde i Molin i Illinois, och berättade om att han hade funnit ett land som flöt av mjölk och honung. Det var gott om fisk i sjöarna och vilt i skogen så de skulle få kött att sätta på bordet. Eric Norberg ritade också en karta som visade Per Andersson vägen till Chisago Lake.

Per Andersson, som var ledare för en grupp från Hasela i Hälsingland, avseglade tidigt på våren 1851. Med på resan norrut över Mississippi och S:t Croix var familjerna Wikström, Per Berg och Svensson. Båten tog dem bara till Stillwater. Där byggde de två flatbåtar som kunde ta dem till det knappt fem mil (=30 miles) avlägsna Taylors Falls. Dit kom familjerna i april 1851 och möttes upp av Eric Norberg. Denna visade vägen till Chisago Lake där de bosatte sig. Ja, även om detta område har fått namnet "Amerikas Småland", så var det alltså västgötar och hälsingar som var de första som kom dit.

Smälänningarna anlöper Chisago

Jag skall nu berätta om hur "Karl Oskar huset New Duvemåla" kom till samt om när de första Smålands emigranterna kom till Chisago Lake - bygden.

1948 var Vilhelm Moberg i Minnesotas svenskbygder för att samla material för sina emigrantromaner. Han färdades omkring på en cykel och samtalade med äldre svenskättlingar i Chisagobygden. En dag fick Vilhelm Moberg syn på det gamla huset som då stod för sig själv på en äng. Han fäste sig vid huset och sade att i det huset skulle Karl Oskar och Kristina uppleva sina dagar.

Men inte förrän 47 år senare bildades det en cirkel, som beslöt att uppfylla Mobergs önskan. Själv anslöt jag mig till en grupp eldsjälur som flyttade huset till Ki-Shi-Saga County Park. Vi reparerade huset, som då var i ett eländigt skick. Nya dörrar och fönster, brädfodring, tak samt nytt regelverk måste installeras. Allt arbete utfördes av den lilla gruppens volontärer (detta är något typiskt amerikanskt – USA är uppbyggt av en stor samling frivilliga!). Vi tog även pengar ur egen ficka för att köpa en del nödvändigt material. Äppelträd, gräsmattor och blomsterrabatter anlades också.

Invigningen ägde rum den 17 juli 1996 med allt för många tal i en outhärdlig Minnesotahetta. Dessutom var en delegation från Sverige på plats för att dela ut medaljer och utmärkelser till högt uppsatta och förnäma personer. Den 13 september var svenska kungen och drottningen på besök i Karl Oskar - huset. Många tusen människor hade samlats för att hälsa kungaparet välkomna.

Karl Oskar - huset står på historisk grund, för på den platsen och i dess omgivning kom den första emigrationsgruppen från Småland att slå sig ned och påbörja sitt strävsamma nybyggarliv. Platsen ligger på sydsidan av den sjö som nu heter South Center Lake.

Det var en grupp på 17 personer som 1852, med ledaren Magnus Jonasson från Linneryds socken i Småland, utvandrade till Amerika. De började sin resa på en liten segelbåt från Karlshamn till Göteborg. Resan tog en vecka. I Göteborg fick de vänta i tre veckor innan de kunde gå ombord på segelskeppet "Ambrosius", som skulle gå till New York med järnlast. Fartyget hade endast tolv mans besättning och resan tog sju veckor och två dagar.

Det var ingen direktjärnväg till Chicago, så sällskapet fick resa med båt till Buffalo. Därifrån gick resan vidare med järnväg till Dunkirk och sedan med båt över Lake Erie till Detroit. Därefter gick färden på järnväg och då i godsvagn. Denna var fullpackad med emigranter, men hade förut varit lastad med svin. Vagnen var dock inte rengjord och gödseln var endast delvis utkastad. Som säten hade några boxar, med åttatumsplankor utlagda att sitta på installerats.

elspar

Din lokala fackhandel

- Ger mer för pengarna!

Bosch Miele Whirlpool LG Electrolux Cylinda Siemens Gorenje Husqvarna Allaway Upo

Vi kan kök & tvätt

HANDELSHUSET AB

elspar

#hushållsmaskiner

Kungsgat.30 Enköping

Tel: 0171-47 92 00

www.vitvaror.net

Öppet: Mån-fre 10-18 lunch 13-14. Lör. 10-13

Fast lågt pris!
Vitvaror direkt till din dörr

Vi har även ett sortiment
av exklusivt espressokaffe
både malet & hela bönor.

Chicago, Illinois, blev stad 1837 och hade 1850 ca 30 000 innevånare. Magnus Jonassons son Olof M Linnell, skriver i sina memoarer 1917 att "Chicago var på den tiden en liten by och en eländig sump-håla". Olof M Linnell berättar vidare:

"Från Chicago reste vi på kanalbåt till La Salle och därifrån två dagars resa med hästskjuts till Andover, Henry County, Illinois. Kolera härjade det året i de stora städerna och ibland emigranterna, och på gårdsplanen i Andover där de lämnade oss, hade tolv emigranter dött några dagar före oss, men lyckan var att inga av oss fick någon känning av sjukdomen.

Efter ett uppehåll i Andover på två dagar fortsatte resan med hästskjuts till Knoxville, Illinois, där vi stannade en veckas tid. Far fick där några cirkulär som omtalade vid Chisago Lake, Minnesota. Landet kunde då köpas där för 4 dollar per acer. Far förutsåg en stor emigration från Småland, som och gick i fullbordan, ty 1853 och 1854 kom hundratals från vår hemort efter fars skrivelser, och han såg efter att få plats för dem utan att behöva uppblandas med andra nationer och billigt land för 1,25 per acre.

Så startade vi mot Minnesota från Knoxville, Ill., till Oquawka vid Mississippi och ångbåt därifrån till S:t Paul. Vattnet i floden var så lågt att vi satt fast på sandbankarna en del av tiden, och det tog två veckor att komma till S:t Paul. Emigranternas plats var ju på lastdäck bland kreatur och svin.

En piga som var i vårt sällskap var ständigt besvärad av flera skamlösa karlar, liksom oskäligen djur. Min moster, Sara Helena Jonasdotter Falk, född 1824 i Hovmantorps socken, var ett stort och starkt frun-timmer och hade tjänat på herrgårdar i Sverige så hon var just inte blyg av sig utan de som besvärade henne fick en äkta svensk örfil och det så det kändes. S:t Paul var en liten backig plats på den tiden som beräknades ha omkring 3 000 invånare, och hela Minnesota beräknades till ej fullt 9 000 invånare då.

Till Chisago Lake

Vi stannade i S:t Paul i tre veckor. Min far och några till som var i vårt sällskap reste på Minnesota floden så långt väster ut som till Le Sueur och såg efter land men tyckte marken var allt för sandig. Min fader hade Chisago Lake i sikte efter den beskrivning han fått i Knoxville av Norberg. Denne hade varit i trakten av vad som nu är Center City, och där byggt ett hus av almbark som var kvar där några år efter vi kom hit.

Norberg hade gett en ganska lockande beskrivning av den sköna fiskrika Chisago Lake, med sina hundra sköna av lönn och lind beväxta holmar, och för övrigt tjänlig skog som man kunde bygga sig hus av. Rikligt

med fisk i sjön och hjort och annat villebråd i skogen till sovel för vintern.

Landet var stenfritt, detta var ju ett önskningsarnas land för oss smålänningar. Stenbundet land var de rädda för, men inte för skogen ty de sade att stubbar ruttar snart undan men sten aldrig. Att få en plan uppröjd på en 12-14 acers till åkerjord som de var vana vid i Småland, det menade de att det skulle ju snart gå att ordna.

Främlingar som de var, så var de ju okunniga i språket, och utan penningar var de flesta. Det var ju svårt med förtjänster i Minnesota, utom genom furuskogarna, men inget löfte om penningar förrän de fick sitt timmer ner till leveransplatsen, och ibland kunde det dröja två år innan de fick fram något timmer dit. Det vanliga var att skaffa vad de kunde behöva på kredit i någon affär, och det till mycket höga priser.

Men efter omständigheterna kan man inte undra på att far valde denna plats. Efter att ha stannat i S:t Paul i tre veckor och där sammanträffat med en man (Rosell) som hade äganderätten på ett stycke land vid Chisago Lake, som han hade nedlagt en del arbete på och ville sälja och ville göra sällskap dit upp, så tog vi ångbåt från S:t Paul till Taylors Falls.

Vi anlände till Taylors Falls på natten och landstigningen skedde då nära den gamla bron över S:t Croix-floden där klipporna står i lodräta väggar från 15-30 m över vattnet och sedan med bergen upp till 90 m höjd i bakgrunden.

Nästa morgon då det ljust så minns jag hur min mor sade: 'Är vi nu äntligen komna dit där vi inte behöver slita med sten, som man lovat oss! Ja, jag tackar, detta ser vackert ut.' Det var den enda gång jag såg mor gråta under den långa och krävande resan på över fem månader.

Från Taylors Falls till Chisago Lake fanns då bara en liten ny uthuggen körväg mellan de stora träden och omkring mossarna.

Man hyrde ett par hästar och vagn från Taylors Falls för fem dollar och det var på den tiden stora penningar för en smålänning. Där var icke plats att få åka och vägen var i alla fall full av stubbar så det hade nästan varit omöjligt att sitta uppe på ett högt lass av emigrantkistor, som var mycket stora på den tiden. Min syster Eva var endast tre år gammal så de fick bytas av att bära henne. Märtha som var sex år fick gå det mesta av vägen.

Bosättning

En man, vid namn Viklund, hade nu flyttat närmare Taylors Falls, ty han tyckte att det var för långt och besvärligt att bo så avlägset. Han hade byggt ett litet stockhus på 4,1x4,8 m och med en liten förstuga vid den ena ändan på 2,4x3 m, båda täckta med almbark.

utan innertak och hade naturligtvis endast ett bodde vi två familjer första vintern. Barken var delvis söndersprucken, så när det kom snö an gå upp och sopa av den annars rann vatten net. Under den kalla delen av vintern så fick hela natten så att inte allting skulle frysa.

Å på det trettonde året och mitt uppdrag var att hålla spisen med ved. Dessutom skulle em ved från skogen där jag kom åt. Det var nö den vintern, så nog tyckte jag att jag hade bb allt.

och en annan man, som vi huserade tillsammans, var båda träarbetare. De hade bråttom under em med att göra möbler, sängar, byttor, span med en, ibland två hyvelbänkar, en köksspis ängar i samma rum.

lj bestod av sex personer och den andra faman med två pojkar (det måste ha varit Peter a, Massamåla i Algutsboda socken och hans annes 9 år och Johan Elof 5 år).

snickare i fullt arbete och alltid en del virke till torkning i det lilla rummet om 4,1x4,8, så lätt inse vad som min mor (inte!) hade att röra matlagning, disk etc. Hon bakade bröd till iljerna. Det man tillfälligtvis skulle köpa fick ch bära 1,8 mil till fots. Det enda ök som fanns betsoxe, som ägdes av en Peter Berg, och den å rädd om att det skulle vara passande väder skulle leja den till någonting.

gare nämnts så träffade far en man i S:t Paul Rosell som hade en fastighet på söder-sidan Där hade han röjt en acre (=0,8 tunnland el-) skog och planterat potatis. Han hade även gga ett litet hus av rundtimmer på 3,6 kvm. hade ännu inte lagts, liksom att 3-4 acres av ara hade lämnats fälld. För detta arbete och nen at få köpa hans äganderätt till platsen så far honom 100 dollar.

jag plockade upp potatisen på hösten och i ackor så användes träkrokar att gräva med. omkring 100 bushel (1 bushel=35,2 l, alltså

3524 l) potatis och det vi inte behövde grävdes ner i fältet – nästa vår var de värda 1 dollar per bushel som sättpostatis.

Eget hem

Följande vår 1853 flyttade vi över sjön till vårt eget hem. Far lade tak på det lilla 12x12 fotshuset och byggde ett uthus till kök och sommarviste. Under sommaren timrades ett timmerhus om 6,1 kvm på småländskt vis. Vi var endast fem familjer som bodde i den nu största svenska nybygget i landet. Under vint-rarna 1851 och 1852 hade endast fyra av dem varit på plats för oss, varav en av dem kom sommaren 1852 precis före oss.

Nu finns (så långt jag kan minnas) i denna svenskko-loni – som nästan enbart utgjordes av svenskar – drygt tjugo lutherska och två metodistförsamlingar samt en baptistförsamling.

De familjer som var före oss var: Peter Andersson och Peter Berg från Hassela församling i Hälsing-land, Axel M Dahlhjelm och Anders Svenson från östra Götaland och Magnus Olson från Jämtland. Den sistnämnde kom före oss på sommaren 1852. Axel M Dahlhjelm hade namngivit alla platser som då var bebodda, vår kallades Rosenholm och gick ut i en lång udde, en s k Lönnö (Mapel Island). Några lokal-namn jag kommer ihåg är: Carl Linns hem kallades Sjöbo och Dahlhjelmns egen plats Öresund. En plats norr därom, som Dahlhjelm senare bosatte sig på kallade han Nordkap.

Genom att leja ut mig till en familj vid namn Markly, strax norr om Taylors Falls, fick jag senvintern 1854 mitt första arbete. Det bestod i att bygga dusch och hugga spisved. Sex dollars i månaden låg löne-löftet på. Det var ju inte fråga om att tjäna pengar, utan snarare att omsätta det i natura i någon affär. Jag var lejd för en månad och fick beröm för ett gott arbete.

En dag sände min matmor ut mig till visthusboden för att ta upp ett stycke fläsk ur en tunna, vilket var en bruklig förvaring på den tiden. Där hade jag oturen att bryta ett par tum av gaffelns mittpinne – därför fick jag betala gaffelns värde som på den tiden var 1,50 dollar. För återstoden av lönen köpte jag en enkel grov plyschmössa och en ullhalsduk. Det var min första förtjänst i Amerika.

ans BYGGTRYGG FACKHANDLARE

STENS

TRÄ · JÄRN · BYGG · GOLV · FÄRG

Tel. 0171 - 33070 Besöksadress: Spjällgatan 29
Postadress: Box 17, 74521 Enköping

ny-, till- och ombyggnader
renoveringar, skadereparationer

VEBAB
Västerås · Enköpingsbyggarna

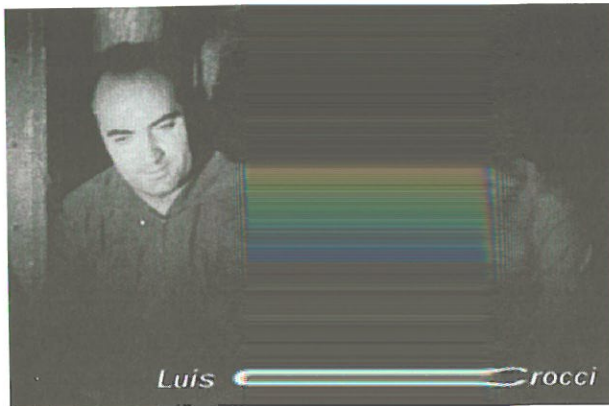
BYGGNADSFIRMA
LANGE & CO

-INGÅR I SAMBO BYGG AB-

0171-261 80 • 021-81 11 66

Bahco i Argentina

Luís Crocci

År 1949 anländer italienaren Pío Crespi och Luís Crocci, från norra Italien Lombardia trakten, (Gemónio, (Gemónio, Verseprovinsen). De kom med idén att uppföra en sekators och tångfabrik i Mendoza provinsen.

Då reagerade politikerna i Santa Fe, erbjöd en hel serie fördelar, inför uppbyggnaden, för att de skulle stanna i staden. Dessa bestod i en sänkning av 5 % på kostnaden för den elektriska energin, liksom en skattebefrielse under 10 år, dessutom ansvar för transporten av maskinerna från Italien till Santa Fe. På detta vis utformades företaget EMCYC (Metallurgiska Företaget Crespi och Crocci). På samma fartyg reste också bröderna Artemio och Humberto Bartolocco, Gianfranco Barufatto far till Franco, dessutom Tino och Juan Pirola. Alla dessa kommer att bilda en del av den arbetande gruppen i företaget.

Från början startar företaget att arbeta med 7 medlemmar, på platsen som kommer att bli dess huvud och definitiva bosättning, Facundo Zuviriagata i en 5100. Under de följande åren gjordes stora investeringar i fabriken, som ledde till en daglig produktion av över

Bahco Santa Fe 1973.

20000 verktyg, med en personalstyrka på 15 personer.

Efter en svår ekonomisk kris stängde El 7 september 1962, sina dörrar. Men år 1963 öppnar sig Bahco, som redan hade kommersiella relationer med EMCYC, att köpa den genom att utnyttja de nya ekonomiska möjligheter som uppkommit ur de nyligen undertecknade enskammelserna mellan latinamerikanska länder vilka godkänner ALALC (Sydamerikanskt Frie-handel). Framhävas bör, att EMCYC man stängde verktygsfabriken en av de största i Sydamerika. År 1973 skaffar sig Bahco 10 ha. vid riksväg 19, 16 kilometer från Santa Tome och efter stora investeringar börjar bygga den nya smedjan.

År 1991 får Sandviken den största posten i hela världen, och år 1999 är Bahcofabriken i drift på den mark som skaffades i Santa samma år förvärvades divisionen Saws från Sandvik, av den amerikanska gruppen

Bilverkstad för alla märken

Bil-el · Däck · Datoriserad hjulinställning
Auktoriserad verkstad för:

CITROËN

Lindbergs
BILTJÄNST

☎ 0171-337 73 · FAX 0171-337 74
KUNGSGATAN 46 · 745 36 ENKÖPING
info@lindbergsbiltjanst.se

Småfrakt

Hagges

HYRBILAR

Budbilar & Hyrbilar Budbilar & Hyrbilar Budbilar & Hyrbilar Budbilar & Hyrbilar Budbilar & Hyrbilar

Småfrakt i Enköping AB · Box 115 · 745 22 Enköping
Tel 0171-273 40 · Fax 0171-273 42 · Jour 0708-72 73 40
smafrakt@småfrakt.se · www.smafrakt.se

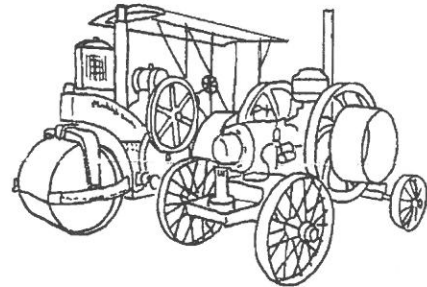
Ger ett nymålat kök bättre betalt?

Hör av dig till oss så får du svaret!

SKANDIA MÄKLARNA
ENKÖPING

Tel 0171-308 00, Fax 0171-308 65
www.skandiamaklarna.se

MUNKTELLMUSEET

FRÅN MUNKTELL TILL VOLVO

På Munktellmuseet visas ett stort antal pionjär produkter - svensk industrihistoria från mer än 175 års verksamhet.

Öppettider

Må-fr 10.00-16.00, Lö Stängt, Sö 13.00-16.00.
Andra tider och gruppbesök bokas per telefon
016-15 13 75.

Munktellmuseet ligger vid Munktelltorget i
Eskilstuna innerstad granne till
Faktori och Konst-museerna.

Välkommen till oss och Eskilstuna
Munktellmuseet. tel 016-15 13 75
Munktellstorget 3, 633 43 Eskilstuna

Ett försvunnet Enköping

*Gård på Åsen omkring 1900.
Där fanns får och höns. Även en
köttaffär lär ha funnits där. Den
välkände musikern Jura hade
sin bostad där. Spelade ofta på
Stadshotellet.*

HÅRDA TAG KRÄVER MJUKA GREPP.

När du griper ett verktyg samspelar 42 olika muskler i hand och underarm. Var rädd om dom. Använd Bahcos nya ergonomiska skiftnyckel. Gjord för yrkesmän.

Nya ERGO-skiftnyckeln:

*Inga hårda kanter. Inget kallt stål. Ett mjukt handvänligt grepp i tålig termoplast.
Finns i storlekarna 6", 8", 10" och 12".*

ERGONOMISKA VERKTYG PÅ VETENSKAPLIG GRUND.

Värva nya medlemmar till vårt J. P. Johansson Sällskap

cirka 600 medlemmar i dag – kommande år beror på Er hjälp.

ProVac AB

-Elservice
-Elinstallationer
-PLC - programmering
-Maskinkonstruktion

Tel 0171-272 77
Fax 0171-242 77

-Prototypframtagning-
-Styr- och reglerteknik-
-Ritning och dokumentation i CAD
-Konstruktion, tillv. av styrskåp

E-post: provac@swipnet.se

TOYOTA
i Enköping

hos
Enköpings Motorverkstad AB
Linbaneg. 8. Tel 0171-331 00

www.emvab.se

Ackes FÄRGCENTER

Vagnsgatan 4 · Enköping · Tel 0171 - 44 11 84

JM Bil & Lackservice

Tallbacksvägen 11, 745 41 Enköping
0171-373 79, 070-699 92 39

GRANZOW

TRYCKLUFTSTEKNIK
Komprimering Filtrering Torkning Styrning Service Energooptimering

Granzow AB

Malmagatan 3
745 37 Enköping
Tel 0171-478 000
Fax 0171-392 70
www.granzow.se

SKULTUNA

REPARATIONSVERKSTAD

Det lilla företaget med de många möjligheterna

Cykel försäljning
Kvalitetscyklar som alltid
levereras monterade

Cykel tillbehör

Cykelreparationer

MC-, Moped- & Snöskoter-
tillbehör

MRF-ansluten verkstad

Reparationer
Av alla bilmärken

Service
Avgastest med 4-gasmätare

Däck
AGI, Gislaved, Michelin

Välkomna

Hälsar Kjell
Karlbergsvägen 10
730 50 SKULTUNA
Tel. 021 - 700 57

12.6.94 A/
Bit. 62 A

Kostnadsförslag öfver Gångbro för Entöpfungst. H. A.

En stycke gångbro 60 fot lång 6 fot bred
medan räcketna 4 fot höj. Höjd i läge,
så att midten af bron blir 18" högre öfver vattnet
än ändarna. Rättv. sammanställning och ritning
och af följande dimensioner.

De midre 2 längd och 7 tvärbalkarne af an-
vänd rails, stolpar af $4\frac{1}{2}$ " x $4\frac{1}{2}$ " x 7" träbjärn,
suddsträffor af 3", 4" till 3", 4" plattjärn, öfverlag
af 2", 4", 4" spantjärn och 4" x 4" plattjärn, styp-
spång af $1\frac{1}{2}$ " x $1\frac{1}{2}$ " plattjärn, golf af 2" fyrkant
bladgd längd bron, med $1\frac{1}{2}$ " öppning mellan
plattjärn, som fäster till 5" x 5" furubjärnar.
Bron väl utlad uppåt och utjämnad samt
nedpressad i stullåpan. Rättläggning af inständande
förhöjning i Munkensmågatan mot Krovändan.

Pris: 1025:00

Enköpings Mek. Werkstad den 14 juni 1894

J. P. Johansson

Anna Sofia Johansson

Född 4 oktober 1858 i Fötene, Södra Hälsjö församling, Västergötland, Sverige.

Avled den 9 november 1915,

Tacoma Pieroe i staten Washington, USA.

När Anna emigrerade till USA reste hon från Göteborg den 29 april 1881 till Hull i England, åkte till England till Liverpool och därifrån till New York Island, där anlände hon i maj samma år. När hon hade anlant till USA arbetade hon hos sin morbror Andrew Bryngelsson (Felt) som hushållerska och allt i hushållet. Som lön fick hon ett markområde på 80 acers (=324000m²) beläget i Crookston, Minnesota. Hon investerade även själv i landområden för att senare kunna sälja dessa så att hon kunde köpa åttio biljetter till sina föräldrar och syskon så de kunde komma över till USA.

Anna gifte sig i Crookston den 19 maj 1884 med Håkan August Johnson. Han var född den 14 november 1858 i Linneryds församling, Småland, Sverige. Sjätte år som hon gifte sig blev Anna Amerikansk medborgare. Familjen bodde först i Crookston, Minnesota men flyttade snart till St. Hilaire, Minnesota. Under tiden de bodde där fick de tio stycken barn (fem söner och fem döttrar) född mellan åren 1885—1902. Två av

sönerna dog innan de fyllt 3 år. 1910 flyttade till Red Lake Falls och på sommaren 1915 till Washington.

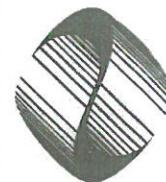
Barnens namn och data

Ellen Johnson, född 1885 och avled i 1936.
Walter Johnson, född 19 juni 1887 och avled 1968, i Tacoma, Washington.
Harry Walfrid Johnson, född 1888 och avled Oscar Johnson, född 17 februari 1890 och av januari 1971, Richmond, Contra Costa i Kalifornien.
Esther Naomi Johnson, född 15 januari 1892 River Falls, Minnesota och avled den 15 september 1966, St. Cloud, Minnesota.
Edith Otylla Johnson, född 10 april 1894, St. Minnesota. Gifte sig med William Bryan Johnson den 3 juni 1914. William var född 15 januari Sulphur Springs, Arkansas.
Ethel Judith Johnson, född 1898, St. Hilaire, Minnesota, avled 1921.
Eva Christine Johnson, ?
Hazel Elizabeth Johnson, född 22 november St Hilaire, Minnesota
Harry Johnson, född 1902 och avled 1905.

MEKANISKA
VERKSTÄDEN
RIKSFÖRBUNDET

- för verkstadsföretag med kvalitet

IFMETAL

Hjärtligt tack till för skänkta saker till museet:

Kjell Larsson: En bultsax nr 333 som tillverkades under 1940-talet.

Karl Raymond Eriksson: Skiftnyckel i stål, tillverkad ca 1903-1910.

Hans Ostelius: 10" skiftnyckel, tillverkad 1942-1950.

Lennart Lundblad: Rörtång 147, tillverkad ca 1915 samt 2 st okända rörtänger.

Karl-Gustaf Johanssons dotter: Borrmas i järn (el) med två handtag, nr 636, tillverkad från 1920-talet. Denna sätter ihop nere vid Hamnverken.

Lars-Olof Åberg: Centreringsinstrument med cylindrisk form. Tillverkades på 1940-talet. För användning när man riktar upp arbetsstycken i textborrmaskin med mera.

Kjell Törnblom (TÖNAB): Bartuaggregat (elektriskt).

Kjell Aminder: Originalask innehållande 3 skruvar.

Joachim Einvall: Tavla över fabriken i Arge.

Leif Östher: Minnesrörtång över 120-årsjubileet.
Tåve Moberg o Sören Sehlin: Skiftnyckel tillverkad 1910.

Verkstadsklubben: Oljemålning gjord av Bengt Brunosson. Tavlan föreställer Bengt Carlsson arbetsplats, Hejare Larco 1081.

Stig Lundh: Kombinationstång (Automobil) tillverkad i Argentina. Start av tillverkning 1928.

Bahcos Företags Hälsovård: 6 st pärmar innehållande arbetsvärderingar med mera.

Bertil Söderholm: Vinggranat.

Ragnar Andersson: Vinggranat större.

hco, Enköping

Iverkningar vid Verktygsverkstäderna

leveranser, granater etc.

Leveranser av armébehovet av verktyg ur produktionen skedde före första världskriget. Egentliga tillverkningar för armébehov, undantagna kedjesågar, som sågbladsfabriken och separatoravdelningen utförde, samt tillverkning av sporrar och betsel av viss, mej ej egentlig omfattning.

Efter kriget söktes alla möjliga tillverkningsobjekt och däribland arméns styrelsens protokoll 9/8 1921, §3, omnämnes

att beställning erhöles å 2.000 st. 7 cm spränggranater m/14 till pris 12:80 pr st. + verktyg för 6.250 kr. 11/7 1924 erhöles beställning på 50.000 st. detornatorkapslar m/22, 1:70 pr st.

Därefter är inget noterat i styrelseprotokollen förrän år 1938, men flera beställningar dessförinnan torde ha erhöles.

12/10 1938, § 101, är noterat, att beställning erhöles på granater och detornationskapslar för 136.000 kr.

30/4 1940 hade beställningar erhöles å:

37 m/m granater	120.000 kr.
7 cm granater	70.000 kr.
8 cm vinggranater	260.000 kr.

Några andra beställningar på granater äro inte noterade i protokoll, men under kriget tillverkades en hel del partier dylika. Det är noterat, att 1934/1941 tillverkades verktyg för tillverkning för 9.993 kr.

28/9 1940 noterades beställning å hejade detaljer till automatgevär för 60.000:-

31/3 1942 noterades beställning å hejade detaljer till automatgevär för 40.000:-

Under kriget tillverkades även, huvudsakligen vid smedjan, en beställning på krigsbromarerial.

Konst på stan

**Installations-
Bolaget**
El-fyran AB

Järdhundragatan 12, Enköping
Tel 0171-340 51

Installationer, reparationer, service,
lägerförsäljning av material

ENKÖPINGS
SVETS & MONTAGE

ES&M
ENAVERKEN AB

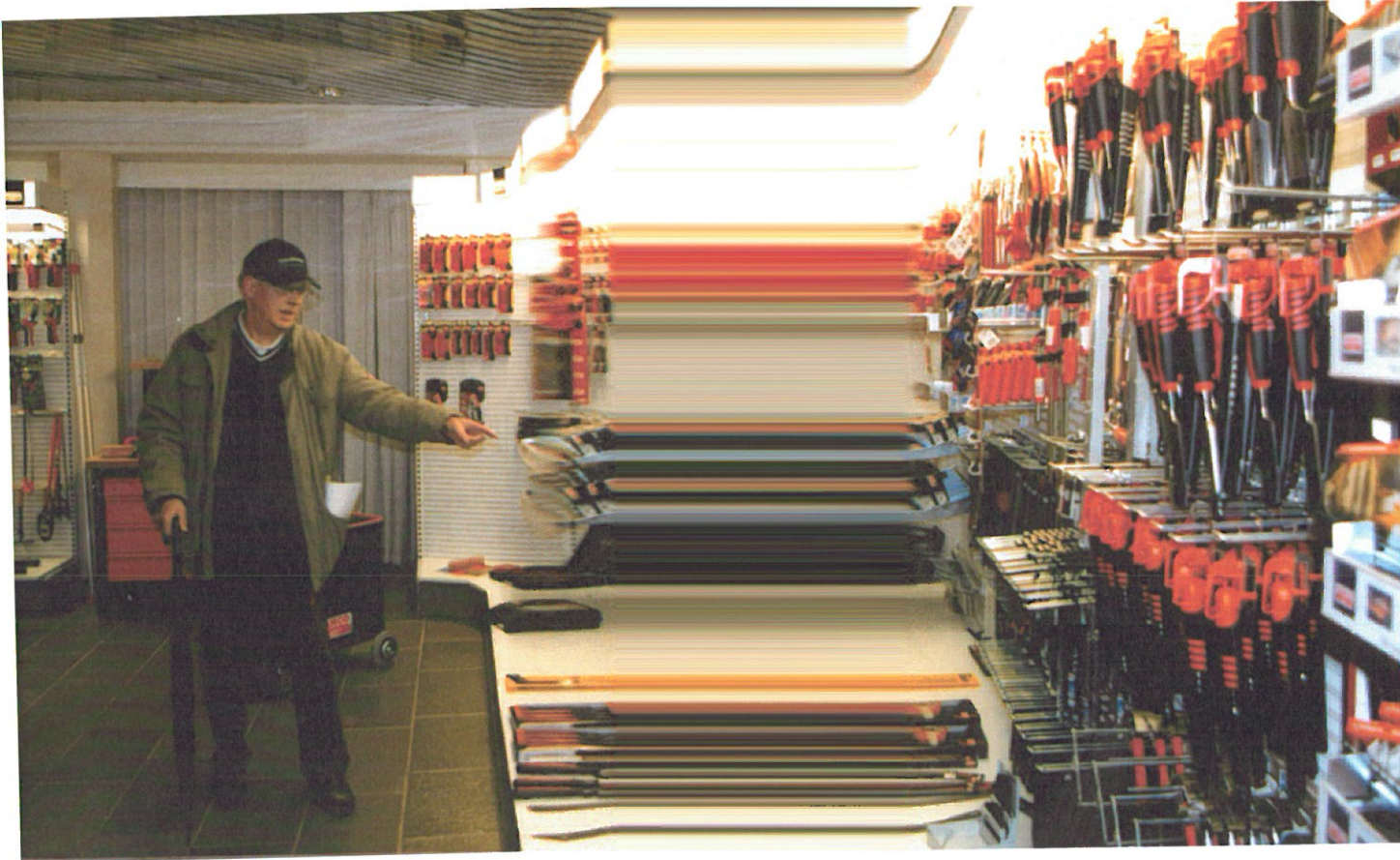
Kaptensgatan 19, 745 35 Enköping
Tel 0171-378 00, Tel 0171-399 60
Fax 0171-370 45

**ENSKA
EM**

**MÖBELHUSET
LENNQVIST & KLINGVALL**

www.mobelhuset-lk.se

Bilder från årsmötet

Bengt Jansson i utställningslokalen.

Ola Södergran tar emot avgiften.